

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2023-04-24

Diarienummer:
OSN-2023-00251

Handläggare:
Lena Sjöberg, Marika Blomgren

Verksamhetsberättelse Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO) Uppsala 2022, samverkan Uppsala kommun och Region Uppsala

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** godkänna verksamhetsberättelsen och lägga den till handlingarna.

Ärendet

Hälsa stöd vård och omsorg (HSVO) Uppsala tar årligen fram en verksamhetsberättelse i syfte att följa upp aktiviteter och målområden i verksamhetsplan för samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala från föregående år. Verksamhetsberättelsen godkänns i samråd HSVO Uppsala.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen regional och lokal samverkan.

Föredragning

Närvård är ett samlingsbegrepp för det samverkansarbete som bedrivs inom hälsa, stöd, vård och omsorg Uppsala kommun och Region Uppsala. Uppdraget omfattar samverkan mellan huvudmännen men också internt inom Uppsala kommun och i Region Uppsala.

Politiska samrådet samt ledningsgruppen HSVO Uppsala ansvarar för planering och genomförande. Ledningsgruppens deltagare är utsedda av respektive huvudman med tillhörighet till relevant verksamhetsområde.

Den 3 mars 2023 godkändes verksamhetsberättelsen för 2022 av samråd HSVO Uppsala som svara mot de processer och aktiviteter som var fastställda i verksamhetsplan för 2022. Berörda politiska nämnder/styrelser är äldrenämnden (ÄLN), utbildningsnämnden (UBN), socialnämnden (SCN), arbetsmarknadsnämnden (AMN), omsorgsnämnden (OSN) samt vårdstyrelsen och sjukhusstyrelsen inom Region Uppsala.

Samråd HSVO Uppsala möts tre gånger per år. Under majmötet sker uppföljning samt beredning av gemensamma prioriteringar inför kommande verksamhetsår.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser för nämnden

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 24 april 2023
- Bilaga, Verksamhetsberättelse 2022 Hälsa, stöd, vård och omsorg – HSVO Uppsala

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Verksamhetsberättelse 2022

Hälsa, stöd, vård och omsorg – HSVO Uppsala

Samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala
Beslutad 2023-03-03

Innehåll

1. Bakgrund	3
1.1 Samråd HSVO Uppsala.....	3
1.2 Förstärkt arbetsutskott	3
1.3 Tjänsteledning HSVO Uppsala	3
1.4 Beredning och samordning	4
1.5 Resultat.....	4
2. Fokusområden 2021–2023.....	5
2.1 Stärk förutsättningarna för samverkan	5
2.1.1 Det finns en effektiv organisation, styrning och uppföljning avseende samverkan inom HSVO, (både regionalt och lokalt)	5
2.1.2 Bästa tillgängliga kunskap omsätts med stöd av strukturen för kunskapsstyrning	6
2.1.3 Analys - Stärk förutsättningarna för samverkan	6
2.2 Utveckla systemstöd och arbetssätt	6
2.2.1. Det finns välfungerande verksamhetssystem för att säkra kvaliteten i verksamheter	6
2.2.2 Det finns goda förutsättningar för digitala arbetssätt i samverkan	7
2.2.3 Det finns ändamålsenliga arbetssätt med individen i centrum	8
2.2.4 Analys - Utveckla systemstöd och arbetssätt.....	9
2.3 Genomföra en effektiv och nära vård	10
2.3.2 Närmottagningar	12
2.3.3 Vård och omsorg i hemmet.....	13
2.3.4 Insatser för psykisk hälsa.....	13
2.3.5 Förebyggande och hälsofrämjande arbete	14
2.3.6 Analys - Genomföra en effektiv och nära vård.....	14
3. Verksamhet i ordinarie drift	15
3.1 Analys - Verksamhet i ordinarie drift	17
4. Övrigt arbete under 2022.....	17
4.1 Analys – Övrigt arbete under 2022	19
5. Övergripande reflektion	20
6. Bilagor.....	21
6.1 Representation i samråd HSVO Uppsala under 2022.....	21
6.2 Representation i tjänsteledning HSVO Uppsala under 2022.....	22
6.3 Processbeskrivning verksamhetsplan HSVO Uppsala	23

1. Bakgrund

Närvårdssamverkan är ett gemensamt förhållningsätt och en organisationsform där region och kommun gemensamt driver arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg utifrån en gemensam strategi som beskriver inriktningen för arbetet.¹ Det omfattar hälso- och sjukvård och kommunal omsorg såväl som elevhälsa och tandvård. Närvårdssamverkan handlar om att överbygga organisatoriska mellanrum, skapa en sammanhållen vård och omsorg för patienter och brukare samt goda förutsättningar för invånarnas hälsa och välbefinnande. Arbetet baseras på lokalt- och regionalt identifierade behov, nationella satsningar och politiska mål i samverkan.

1.1 Samråd HSVO Uppsala

Samråd HSVO Uppsala fastställde en övergripande verksamhetsplan för samverkan 2022 med syfte att säkerställa de processer som ska svara mot politiska beslut och ambitioner. Berörda politiska nämnder/styrelser är arbetsmarknadsnämnden (AMN), omsorgsnämnden (OSN), socialnämnden (SCN), utbildningsnämnden (UBN), äldrenämnden (ÄLN), sjukhusstyrelsen (SHS) samt vårdstyrelsen (VS).

Samråd HSVO Uppsala har haft tre sammanträden under 2022. Varje möte har föregåtts av ett arbetsutskott där ordförande för samråd HSVO Uppsala samt Region Uppsalas ordförande fastställt agendan. Utöver ordinarie möten genomfördes den 20 april 2022 en inspirationsdag med fokus på framtidens utmaningar och prioriteringar för kommande verksamhetsplan 2023. Deltagare var det politiska samrådet och tjänsteledningen för HSVO Uppsala samt andra nyckelfunktioner som är viktiga för utvecklingen av närvårdsarbetet. Exempel på ämnen som lyftes var äldre med komplexa behov, omstart i spåren av covid-19, barn- och unga med NPF, samsjuklighet och våld i nära relation. Föredragningarna följdes av reflektioner ur ett brukar- och anhörigperspektiv.

Utöver ordinarie verksamhetsberättelse fick samråd HSVO Uppsala en skriftlig uppföljning av verksamhetsplanen för 2022 i maj respektive oktober i form av sammanfattande delårsrapporter. I oktober anordnades ett politiskt länsövergripande närvårdsnätverk där lokala regionpolitiker från HSVO och de lokala ordförandena från respektive kommun träffades för att dela erfarenheter och diskutera aktuella frågor.

1.2 Förstärkt arbetsutskott

Vissa frågor som hanteras inom HSVO är av sådan karaktär att det är särskilt angeläget med fördjupad samverkan och större delaktighet från politiken. Detta för att politikerna skall kunna bära med sig dessa frågor mellan sina respektive nämnder/styrelser och samråd HSVO Uppsala. För att kunna säkerställa dessa delar fattade samråd HSVO Uppsala beslut om att upprätta ett förstärkt AU som ett forum för mer djupgående diskussioner kring särskilda frågor mellan ordinarie samrådsmöten.

Beroende på vilka frågor som skall diskuteras adjungeras representanter från berörda nämnder och styrelser in. Det förstärkta arbetsutskottet är inte beslutsfattande utan ett samråd och besluten fattas i respektive nämnder och styrelser.

1.3 Tjänsteledning HSVO Uppsala

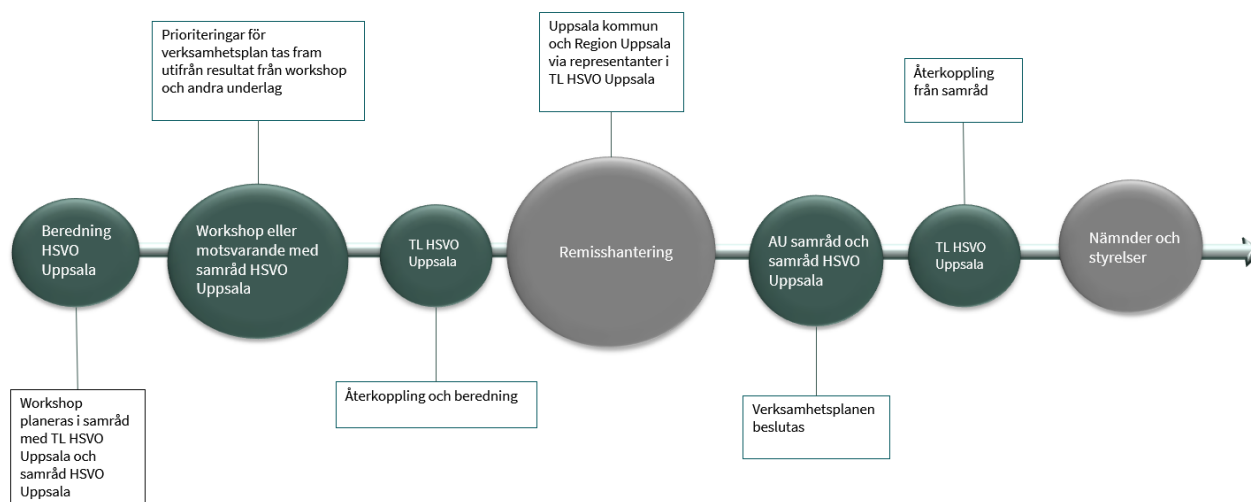
Som stöd för samrådet finns en tjänsteledning (TL HSVO Uppsala) vars representanter är utsedda från bägge huvudmännen för respektive verksamhetsområden och ansvarar utifrån politiska prioriteringar för planering, genomförande och återrapportering till respektive ansvariga nämnder, styrelser och förvaltningar. Tjänsteledningen har haft sex ordinarie möten under 2022.

¹ [Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023](#)

1.4 Beredning och samordning

De tre samfinansierade närvårdsstrategerna (NVS) har i uppdrag att samordna det lokala närvårdsarbetet och stödja politiken. Arbetsutskottet (AU) för samråd HSVO Uppsala består av ordförande och vice ordförande tillsammans med samordningschef från kommunen samt ansvarig stabschef från regionkontoret och närvårdsstrategerna.

Under året har arbetet med verksamhetsplanen för 2023 pågått i enlighet med processbeskrivningen (figur 1)²

2

Figur 1. Processbeskrivning för planarbetet

1.5 Resultat

Underlag för resultat har inhämtats från berörda verksamheter/projekt. Prioriterade aktiviteter har genomförts i enlighet med verksamhetsplanen för 2022 och i vissa fall överförts till kommande verksamhetsår. Verksamhetsberättelsen ger en sammanfattande bild och i de flesta fall finns mer djupgående resultat att inhämta från respektive verksamhet.

² Processbilden återfinns även som bilaga

2. Fokusområden 2021–2023

2.1 Stärk förutsättningarna för samverkan

2.1.1 Det finns en effektiv organisation, styrning och uppföljning avseende samverkan inom HSVO, (både regionalt och lokalt)

Den enskilde, anhöriga och föreningar är delaktiga och har inflytande i planering och genomförande på såväl individ- som verksamhets- och organisationsnivå

Inflytandegrupp

Arbetet med inflytandegrupp bestående av personer med intellektuell funktionsnedsättning pågår och syftet är att brukares erfarenheter och kunskap tillvaratas och används i samverkan. Inflytandegruppen representeras av personer från Uppsala kommun med egen erfarenhet av insatser enligt LSS, anhöriga, Funktionsrätt Uppsala län (här ingår FUB och Autism- och Aspergerföreningen), en närvårdsstrateg, brukarombud i Uppsala kommun samt representanter från FoU-S i Uppsala län. Inflytandegruppen arbetar för hela Uppsala län och samverkar med regionen, med länets kommuner, myndigheter och patient- och brukarföreningar.

Inflytandegruppen har träffat politiker och tjänstepersoner inom olika verksamhetsområden, vilket syftar till ökat brukarinflytande och medverkan på system- och organisationsnivå. Regelbundna möten hålls där såväl ledande politiker som tjänstepersoner bjuds in för att fånga aktuella utvecklingsfrågor för målgruppen. Gruppen hålls samman i samverkan av bland annat närvårdsstrateg och samordnare från FoU-S. Inflytandegruppen har formats till en referensgrupp som efterfrågas och finns för frågor och uppdrag kring ökad jämlikhet och delaktighet och för allas rätt att få kommunicera och bli lyssnade på.

Exempel på frågor som diskuterats under året är färdtjänst, tandvård samt att gruppen har varit delaktig genom intervjuer i ett forskningsprojekt angående Covid-19.

Vård i samverkan (ViS)

Tjänsteledning HSVO prioriterar bland fastställda styrdokument och planerar för gemensamma implementeringsaktiviteter kring dessa. På lokal nivå genomförs arbete med förankring och implementering. På länsövergripande och lokal nivå arbetar FoU-S i projektform med implementering av ViS-dokument och arbetsätt kring samordnad individuell plan (SIP). I maj 2022 genomfördes en slutkonferens med fokus på SIP och arbetet har nu övergått i ordinarie verksamhet. ViS-projektet handlar om att förbättra implementeringen av samverkansdokument. En slutkonferens har genomförts. Både ViS och SIP-projektet kommer att fortgå som stöd för fortsatt implementering. Under 2023 kommer bland annat en film att tas fram i samverkan.

En lokal samverkansrutin mellan socialtjänst, förskola, skola, tandhälsa och barnhälsovård gällande barn och unga placerade utanför det egna hemmet har fastställts och ett arbete pågår med att ta fram en lokal implementeringsplan för den länsgemensamma riktlinjen för patient- och brukarmedverkan. Arbetet pågår också med att ta fram en lokal rutin för samverkan mellan äldremottagningarna och Uppsala kommuns vård och omsorg.

En översyn av samtliga samverkansdokument har genomförts i samband med införande av Cosmic Link för barn och unga, i syfte att säkerställa att barnperspektivet finns med samt att dokumenten ligger i linje med nya arbetsätt (se mer under punkt 2.2). Översynen omfattar dokumenten *Samverkan vid egenvård i Uppsala län, Samtycke, sammanhållen journalföring och informationsöverföring samt Samverkan vid utskrivning från slutenvård*. Lokala

implementeringsaktiviteter har initierats kopplat samverkansriktlinjen för *Händelseanalys i samverkan vid suicid hos barn under 18 år*.

2.1.2 Bästa tillgängliga kunskap omsätts med stöd av strukturen för kunskapsstyrning

Kunskapsstyrning och verksamhetsstyrning gällande gemensamma frågor samordnas och berikar varandra

Kunskapsstyrningsorganisationen i Uppsala län ligger placerad under HSVO på regional nivå. På lokalt HSVO i Uppsala lyfts frågor från regionala HSVO som en stående punkt vilket innefattar även det som rör kunskapsstyrning. Uppdrag och frågor gällande kunskapsstyrning tas därmed om hand lokalt inom ramen för upparbetad process för planarbetet som inom HSVO Uppsala. För att bevaka kommunernas perspektiv och del av primärvården finns kommunerna representerade i det lokala primärvårdsrådet av närvårdsstrateg från Uppsala kommun.

Konferenser, utbildningar och föreläsningar bevakas och information sprids kontinuerligt. FoU anordnar regelbundet så kallade *FoUU-talks* där aktuella insatser och frågor som rör hela länet lyfts i digital seminarieform. En serie workshops kring samordnad individuell plan har genomförts gällande målgrupperna; barn och unga, personer mitt i livet samt äldre. En utbildningspilot har genomförts i vilken närvårdsstrateg har medverkat tillsammans med FoU-S och psykiatrin. Inom ramen för pågående arbete med att förbättra implementeringsprocessen av ViS-dokument kommer en utbildningsfilm tas fram i samverkan.

En omfattande utbildningsinsats har genomförts inom området samsjuklighet. Aktuella remisser gällande nationella vårdprogram inom ramen för kunskapsstyrningen har besvarats, exempelvis nationellt vårdprogram för palliativ vård.

Uppsala län är representerat i flera nationella forum för kunskapsstyrning så som yrkesresan barn och unga och självskadebeteende.

2.1.3 Analys - Stärk förutsättningarna för samverkan

Under verksamhetsåret 2022 har det varit tydligt att deltagandet av brukar- och anhörigrepresentanter är viktigt och uppskattat och i samtliga fall har detta haft en positiv effekt på arbete framåt. Att brukare och anhöriga kommer in i ett tidigt skede, redan på strategisk nivå är en framgångsfaktor. Brukar- och anhörigrepresentanter har också uttryckt att det varit positivt att få vara med i olika utvecklingsprocesser. Detta bör ses som ett led i att säkra en demokratisk process.

2.2 Utveckla systemstöd och arbetssätt

2.2.1. Det finns välfungerande verksamhetssystem för att säkra kvaliteten i verksamheter

Säkerställa att innovation och utveckling integreras i närvårdsarbetet

Ett länsgemensamt arbete med systemdesignstöd pågår i syfte att utarbeta metoder för att ta tillvara innovativa idéer och utveckla arbetssätt där brukare, patienter, anhöriga och andra invånare samt medarbetares kompetens och kunskap tillvaratas och används i det arbete som genomförs i kommun och region. Utgångspunkten är att systemdesignstödet i Uppsala län ska bidra med struktur och metodik för att göra det möjligt att utveckla nya lösningar för hälso- och sjukvården, omsorgen och socialtjänsten i Uppsala län med fokus på både komplexa system och tjänstedesign i kombination. De

tydligaste och kanske svåraste utmaningarna ligger oftast i gränslandet mellan Region Uppsalas och kommunernas ansvarsområden. En arbetsgrupp träffas regelbundet med representation från både kommun och region samt Uppsala universitet och utvecklingen av systemdesignstödet har bland annat gjorts genom piloter inom ramen för Vård i hemmet och den länsgemensamma analysgruppen för barn och unga. Tjänsteledning HSVO fattade den 19 augusti beslut om att resurssätta det länsövergripande systeminnovationsstödet med motsvarande 1,4 årsarbetare under år 2023. Den organisatoriska hemvisten för systeminnovationsstödet blir FoU-S och under sista kvartalet av 2022 rekryterades en person som skall arbeta som systemdesignstödare från och med mars 2023.

Projektet *En god och nära digital vård och omsorg i samverkan för att undvika återinskrivning* har knutits det övergripande projektet *Patientens egenmonitorering (PEM)* och en inventering av utvecklingsbehov inom området pågår. Två workshops har genomförts under året och knyts även till kommunens arbete med välfärdsteknik.

Region Uppsala och Uppsala kommun har deltagit i en paneldebatt vid en IT-mässa anordnad av Vitalis och SKR på temat egenmonitorering.

Projekt *Omstart i spåren av Covid – 19* genomfördes under 2021 inom ramen för Effektiv och nära vård. Syftet med projektet var att identifiera behov, arbetssätt och lärdomar som covid-19 pandemin inneburit samt hur dessa kan skapa drivkraft i utvecklingen mot en Effektiv och nära vård. De drivkrafter som identifierats tillvaratas i det fortsatta och pågående utvecklingsarbetet av den nära vården och slutrapportens resultat samt lärdomar från själva arbetet har presenterats bland annat vid ett flertal sammanhang under 2022.

2.2.2 Det finns goda förutsättningar för digitala arbetssätt i samverkan

Goda förutsättningar för digitala arbetssätt

Utmaningarna i samband med covid-19 har drivit på behovet av vård genom digital kommunikation. Gemensamma utvecklingsfrågor kring digitala arbetssätt lyfts kontinuerligt vid möten med samråd och tjänsteledning och är ett ständigt pågående utvecklingsområde. Det finns en länsgemensam digitaliseringsgrupp och arbete har gjorts för att knyta samman digitala processer med verksamhetsnära arbete. Arbetet med säkra digitala vårdmöten följs bland annat upp av den gemensamma analysgruppen för samverkansprocesser i Uppsala län, GAP-UL.

Inom ramen för det övergripande projektet *Patientens egenmonitorering (PEM)* har en inventering av gemensamma utvecklingsbehov inom området genomförts. Fördjupad dialog har skett med fokus på digitala ramverk, processer för informationshantering och gemensamma behov kopplat till den samupphandling som Region Uppsala deltar i tillsammans med Sjukvårdsregion Mellansverige. I det fortsatta arbetet gällande egenmonitorering finns behov av att göra en processanalys som beskriver vilka effekter egenmonitorering potentiellt kan ge. Syftet är att förstå gapet mellan nuvarande arbetssätt och målet med omställningen.

Kommunikationsverktyget Cosmic Link startade upp under mars 2022 och under oktober knöts även verksamheter som arbetar med barn och unga till systemet. Lokala utvecklingsbehov kring systemfunktionalitet och dess processer har lyfts vid TL HSVO Uppsala.

2.2.3 Det finns ändamålsenliga arbetssätt med individen i centrum

Samverkan kring det suicidpreventiva arbetet

Instruktörer utbildas kontinuerligt i *Första hjälpen till psykisk hälsa* som är inriktad på att förebygga psykisk ohälsa samt suicidprevention. Målet är att stärka personalen och långsiktigt kunna öka förståelsen för psykisk ohälsa och förebygga självmord. Även andra utbildningar genomförs och erbjuds för medarbetare som möter riskgrupper och medarbetare i syfte att öka kompetensen kring suicidprevention. Varje förvaltning inom Uppsala kommun har utsett minst ett suicidpreventionsombud för att samordna arbetet. Ett mål är att skapa kontinuitet och där fyller suicidpreventionsombuden en viktig funktion. Utgångspunkten är den suicidpreventiva vägledning som tagits fram i samverkan mellan Region Uppsala och länets kommuner. Uppsala kommun har anställt en projektledare som under året arbetat med att ta fram en lokal vägledning och arbetet knyts till Region Uppsalas suicidpreventionssamordnare med stöd av närvårdsstrategi.

Under 2022 startade ett länsövergripande nätverk för suicidprevention upp efter beslut i TL HSVO på regional nivå. Läsnätverket träffas två gånger per termin och har bland annat fokuserat på efterlevandestöd och hur suicidpreventivt arbete kan struktureras. I samverkan har en länsgemensam modell för händelseanalys vid suicid för barn under 18 år tagits fram vilken beslutades i HSVO på regional nivå i oktober 2022. Kontinuerlig dialog och samverkan sker med organisationen SPES (Suicidprevention och efterlevandestöd). Under våren 2022 anordnade Region Uppsala ett seminarium kring arbetsgivarrollen och suicid där, bland andra HR-partners från länets kommuner bjöds in och i november arrangerade Uppsala kommun en välbesökt konferens kring suicidprevention.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har fått ett regeringsuppdrag att ta fram en ny strategi för psykisk hälsa och suicidprevention, Uppsala kommun har varit delaktig ur ett kommunalt perspektiv.

Barn och ungas psykiska hälsa

En gemensam analysgrupp för samverkan kring barn och unga finns med uppgift att hitta arbetssätt för systemövergripande frågor och hitta nya lösningar på region- och kommungemensamma systemutmaningar. En kartläggning av avvikelser rörande barn och unga har genomförts och resultatet med tillhörande utvecklingsområden har förmedlats till relevanta pågående arbeten, så som implementering av SIP och VIS samt Region Uppsalas Barn- och ungdomshälsa. Den gemensamma analysgruppen för samverkan kring barn och unga fungerar också som pilotprojekt för det länsgemensamma systemdesignstödet. (se mer under punkt 2.1). Under 2022 har den gemensamma analysgruppen även fungerat som referensgrupp för införandet av Cosmic Link för barn och unga.

BarnSäkert syftar till att identifiera psykosociala riskfaktorer i familjer, som kan leda till att barn far illa, och erbjuda hjälp till åtgärd. BarnSäkert har tidigare genomförts som ett projekt men har nu gått över till att vara ett permanent samarbete mellan barnhälsovården och familjeenheterna inom Uppsala kommun. Det praktiska arbetet med barnsäkert har kommit i gång på nästan samtliga barnavårdscentraler. Det kommer även ske en fördjupning i Gottsunda, tillsammans med Uppsala universitet, i syfte att nå grupper som av olika skäl är svåra att nå.

I december 2022 fastställdes en reviderad version av den länsgemensamma riktlinjen för samverkan vid neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF). Syftet med riktlinjen är att tydliggöra ansvarsfördelning, kommunikation och samverkan mellan verksamheter, gällande barn med

neuropsykiatrisk problematik så att barn med neuropsykiatrisk problematik får tidiga insatser, adekvat stöd, vid behov utredning, vård och behandling på rätt nivå. I revideringen har bland annat samverkan efter fastställd diagnos fått en mer framträdande planering i dokumentet och förskolans ansvar och samverkan med Region Uppsala har lagts till. Internt i Uppsala kommun pågår ett arbete med att ta fram en struktur för lokal implementering av ViS-dokument.

Ungdomar med missbruk/beroende ska få samordnat stöd

Team Maria Uppsala län är en öppenvårdsmottagning med ett integrerat vårdteam driven i samverkan mellan socialtjänst, beroendemedicin och barn- och ungdomspsykiatri. *Team Maria* har tidigare bedrivits som ett pilotprojekt och sedan 2020 finns det två mottagningar i Uppsala län, en i Enköping och en i Uppsala. Syftet med samarbetet är att få unga i åldern 13–20 år drogfria genom tidiga insatser. I arbetet ingår att utreda, bedöma och diagnostisera unga med psykisk ohälsa och som även har ett skadligt bruk av alkohol och narkotiska preparat. Den 19 augusti 2022 fattade tjänsteledning HSVO beslut om att ta fram ett gemensamt avtal för Team Maria. Avtalet färdigställdes i december 2022 och avtalet gäller från och med 2023.

Samverkan vid in- och utskrivning

Arbete med att förbättra in- och utskrivningsprocessen fortgår och har på tydligare sätt knutits till angränsande samverkansprocesser så som SIP och samverkan inom öppenvården. Den lokala analysgruppen för somatik respektive psykiatri har träffats tre gånger vardera för att granska patient-/brukarfall för gemensamt lärande. Arbetssättet med daglig avstämning mellan slutenvården, Nära vård och hälsa och Uppsala kommun gällande utskrivningsklara patienter fortgår. Syftet är att i realtid lösa oklarheter gällande utskrivningsklara patienter som befinner sig på sjukhuset. Arbetet i den länsgemensamma analysgruppen för samverkansprocesser i Uppsala län GAP-UL:s arbete fortlöper enligt fastställd verksamhetsplan och kopplar samman de analyser som görs lokalt. Genomförda analyser visar att de personer som sjukhusvårdats är väldigt sjuka, planeringen svår att förutse och enstaka ärenden har orsakat förlängda ledtider. I samband med införandet av Cosmic Link (mars 2022) har en översyn av mätetal för kvalitet, ekonomi och planeringssteg i utskrivningsprocessen och SIP-processen genomförts. De data som hittills tagits fram visar att det finns en rad förbättringsområden i utskrivningsprocessen men även att en rad förbättringar skett i samverkan. Analyser visar att det nya systemet har ökat möjligheterna till bättre utdata vilket innebär att det framgent blir lättare att följa både kvalitet och process ur ett helhetsperspektiv. Implementeringsarbetet behöver stärkas och följas över tid.

2.2.4 Analys - Utveckla systemstöd och arbetssätt

Det är tydligt att samverkan fungerar bättre för både organisation och brukare och patient där det finns tydligt utarbetade strukturer och arbetssätt. Där systemen stödjer verksamheten snarare än att verksamheten skall anpassa sig efter systemet blir systemen hjälpsamma och fyller avsedd effekt. Det krävs ett kontinuerligt arbete att anpassa systemen till de arbete som genomförs. Det är viktigt att poängtera att implementering av systemstöd är en lång process som sannolikt aldrig blir helt färdigt då det behöver utvecklas hela tiden för att anpassas till de målgrupper och verksamheter som berörs.

2.3 Genomföra en effektiv och nära vård

2.3.1 Vårdcentrum

Utveckling av hälsosystemets struktur med fokus på vårdcentrum

Målet för ett vårdcentrum är att bidra till bättre och mer jämlik hälsa samt skapa förutsättningar för en god och nära vård för individer med komplexa behov. Det är viktigt att utveckla förmågan att leda och styra verksamheter i samverkan mellan huvudmän och arbeta sammanhållet utifrån individens fokus. Projektet vårdcentrum centrala Uppsala pågår och omfattar sex delprojekt. Dessa är ledning och styrning av vårdcentrum, närvårdsplatser, samverkan inom barnmedicin, psykisk hälsa barn/unga, psykisk hälsa vuxna samt teamsamverkan. Delprojektet kring teamsamverkan innefattar i sin tur fyra fokusområden: teamrond LSS, teamrond socialpsykiatriboende, teamrond ordinärt boende samt utökad konsultativt rådgivande läkarstöd vid utskrivning från slutenvården för personer med komplexa behov där korttidsplats övervägs.

Styrning och ledning av vårdcentrum

Arbetet med att hitta former för styrning och ledning av Vårdcentrum centrala Uppsala pågår på både politisk och tjänstenivå. En systemledning/operativ styrgrupp har träffats regelbundet sedan början av 2022 och utvecklat arbetsformer för samverkan. Arbets sättet utgår ifrån rapporten *Att samordna och leda ett vårdcentrum*.

Följeforskning har initierats, en förstudie har genomförts i samverkan med Uppsala universitet. Sammanställning av resultat pågår. Syftet med följeforskningen är att undersöka hur utformningen av vårdcentrumens ledning och styrning i samverkan över tid påverkar det verksamhetsnära genomförandet. Exempel på frågeställningar är hur vårdcentrumen utformar ledning och styrning i samverkan och hur utformningen påverkar det verksamhetsnära genomförandet.

Teamsamverkan

Teamronder/läkarronder för personer med insatsen gruppboende enligt LSS och personlig assistans LSS listade vid habiliteringshusläkarmottagningen och införandeprojekt startade i oktober 2021 och fortgår. Uppföljningen visar på gott samarbete och ökad samordning för målgruppen. En pilot pågår gällande teamronder mellan en vårdcentral och ett socialpsykiatriboende startade upp hösten 2022. Arbetet visar att teamronderna möjliggjort gemensam förståelse för målgruppens behov. Vårdcentralens läkare har även uppmärksammat behov av samordning med specialistpsykiatri.

Arbetet med teamronder/läkarronder för personer med kommunal hälso- och sjukvård i ordinärt är under uppstart och kommer att knytas till arbetet med fast läkarkontakt vid vårdcentraler. Det är en utmaning att möta behovet av fast läkarkontakt och samtidigt organisera teamronder med kommunens hälso- och sjukvård. Detta gäller särskilt de större vårdcentralerna med många läkare. Piloten med konsultativt rådgivande läkarstöd vid utskrivning har identifierat behov av att i tidigare skede uppmärksamma personer med komplexa behov där fördjupad samverkan behöver ske. Utmaningar finns i att nyttja läkarstödet i rätt steg i utskrivningsprocessen.

Utveckla teamsamverkan mellan specialistfunktioner inom barnmedicin/psykiatri och kommun och vårdcentral (se punkt 2.3.4)

Utveckling av uppföljningsindikatorer

Omställningen till en nära vård är en långsiktig förändringsprocess som behöver följas på olika nivåer. Region Uppsala och Uppsala kommun deltar i arbetet med att utveckla ett ramverk för uppföljning av

nära vård som samordnas av SKR. Syftet är att ta fram ett ramverk för att inhämta och visualisera data som stödjer och följer utvecklingen mot nära vård.

För Uppsala läns räkning fattades i december 2021 beslut i TL HSVO om att ställa sig bakom en övergripande uppföljningsmodell för omställningsarbetet Effektiv och nära vård. Ett arbete har pågått för att ta fram data, analysera indikatorerna och presentera dessa i en analysrapport som kan användas för strategiska överväganden rörande omställningsarbetet.

Internt inom Uppsala kommun har en utredning genomförts i syfte att peka ut en lämplig riktning för kommunens samverkansarbete kring effektiv och nära vård. Det pågår ett fördjupningsarbete för att utveckla mätetal som innefattar insatser inom hälsa, stöd, vård och omsorg kopplat till omställningen. Fokus är även specifika indikatorer kopplat till uppföljning av regional och kommunal primärvård. En workshop har genomförts med fokus på de indikatorer som skulle vara möjliga att komma i gång att mäta i närtid.

Närvårdsplatser/samt vårdnivå på korttidsplatser

Målgrupper för en närvårdsplats är patienter med behov av slutenvård på primärvårdsnivå, exempelvis multisyka äldre eller andra patienter med nedsatt allmäntillstånd där allvarlig psykiatrisk eller somatisk sjukdom utesluts och behovet av hälso- och sjukvård inte kan tillgodoses i det egna hemmet. Inskrivning sker av läkare vid närvårdsavdelningen i samråd med ambulanssjukvård, akutsjukvård, slutenvård, vårdcentral, mobila team eller kommunal hälso- och sjukvård.

Förberedelser för Region Uppsalas öppnande av ytterligare 15 närvårdsplatser har pågått under året och genomförs i februari 2023. Med utgångspunkt i framtagna uppföljningsrapporter kring vårdnivån vid Uppsala kommuns korttidsplatser har ett evidensbaserat verktyg för bedömning av vårdnivå och vårdtyngd implementerats (DiVis) och används nu både på NÄVA Uppsala och vid Uppsala kommuns korttidsplatser i syfte att ge ökad kunskap målgruppernas vård- och omsorgsbehov.

Säkerställa att kommunikation sker mellan huvudmännen kring arbetet med Effektiv och nära vård

Kommunikation

Under 2022 har det samordnade kommunikationsarbetet utvecklats. Länets kommuner i samverkan med Region Uppsala har drivit flertalet kommunikationsfrågor för att på ett tydligare sätt vidta kommunikationsåtgärder som utgår ifrån individens behov. Initiativen har utgått ifrån det som ett länsnätverk med kommunikatörer och förändringsledare lyft fram. Samordnade kommunikationsaktiviteter för att utveckla förståelsen och ansvarstagande för omställningsarbetet samt arbete för att skapa en gemensam syn på budskap, är några åtgärder som hanterats i samverkan mellan huvudmännen. Konkret har det handlat om att ta fram en gemensam bildbank, frågor och svar och budskapsplattform.

De konkreta samverkansinitiativen har synliggjort utmaningarna att leda i komplexa system. Huvudmännen har kommit olika långt i de olika delarna av omställningsprocessen och bedömt behoven olika. Under hösten 2022 har därför kommunikationsnätverkets möten pausats.

För lokal samverkan inom HSVO Uppsala har ansatsen varit att säkerställa kommunikationssamordning i ett tidigt skede och återkommande under hela processerna. En bred representation vid workshoparbeten till exempel kring framtidens vårdcentrum har bidragit till en hög involvering och förbättrade förutsättningar för kommande implementering.

Ytterligare exempel på samordnad kommunikation som genomförts under året var deltagande vid Dalarnas lanseringskonferens kring omställningsarbetet till en nära vård: Uppsala kommun och Region Uppsala deltog tillsammans med brukarrepresentanter från våra målgrupper för omställningen, för att dela erfarenheter kring bland annat hälsofrämjande arbete, tidig involvering och att arbeta tillsammans på riktigt.

Patientkontrakt

Projekt *Patientkontrakt* pågår i enlighet med handlingsplanen för införande av Patientkontrakt och såväl lokala som länsgemensamma implementeringsaktiviteter har genomförts under året. Det finns en projektledare inom Region Uppsala och två projektledare vid FoU-S för att säkerställa att arbete sker samordnat i både region och kommun. Ett förslag på fortsatt process i länet har tagits fram i närvårdsstrateginätverket och även kommunernas förändringsledare har inkluderats. Patientkontraktsarbetet bedrivs sedan mitten av året inom ramen för kunskapsstyrningen och har även en nära koppling till andra projekt så som *implementering av arbetsätt kring SIP, Fast vårdkontakt* etcetera.

Framtidens vårdcentrum

Projektet Framtidens vårdcentrum inom Uppsala kommun har bedrivits i projektform under året i samverkan mellan Region Uppsala, Heby kommun och Uppsala kommun. Syftet var att ta fram ett underlag som ska ligga till grund för fortsatt arbete med att välja vilka lokaliseringar och fastigheter som är lämpliga att utveckla för att fungera för ett så kallat fullskaligt vårdcentrum (innehållande resurstung verksamhet som jourverksamhet, laboratorium, röntgen och närvårdsplatser som ställer särskilda krav på fastighetens beskaffenhet, storlek och lokalisering). Projektet har haft delat projektägarskap och projektledarskap. Det har funnits gemensamma styrgrupper samt en projektgrupp sammansatt av många kompetenser från deltagande organisationer inklusive samhällsanalys, hälsoekonomi, vård och omsorg och hållbarhet. Resultatet ska kunna ligga till grund för mer detaljerade utredningar om verksamhetsinnehåll, behovsanalys och förstudier av vårdcentrum.

Frågor kring kompetenshöjning av legitimerad personal har lyfts inom ramen för pågående vårdcentrumprojekt. Olika perspektiv har identifierats som det är viktigt att ta hänsyn till exempel fördjupat kollegialt lärande, stärkt teamkänsla och rotationstjänster.

PEM

Se punkt 2.2.1

Stegvis vård psykisk hälsa inom Effektiv och nära vård 2030

Se punkt 2.3.4

2.3.2 Närmottagningar

Utveckling av hälsosystemets struktur med fokus på Närmottagningar

Närmottagningar

Närmottagningar - ska möjliggöra en jämlik och effektiv vård även på landsbygden. Vård som är vanligt förekommande kan då ske vid flexibla mottagningar på utvalda mindre tätorter på landsbygden/alternativt mobila enheter som besöker mindre orter/servicepunkter. En beskrivning togs fram under 2021 kring vid vilka orter på landsbygden som Uppsala kommun bedriver vård- och omsorgsverksamhet samt om någon av dessa skulle vara särskilt lämplig för en potentiell samlokalisering. Arbetet samordnas med Region Uppsalas framtagande av en etableringsplan.

Arbetet med närmottagningar har fortgått under våren och en slutrapport färdigställdes i maj 2022. I det fortsatta arbetet finns behov av att genomföra ytterligare kartläggning och mer djupgående analyser inom området.

2.3.3 Vård och omsorg i hemmet

Utveckling av hälsosystemets struktur med fokus på vård och omsorg i hemmet

Ett projekt gällande vård i hemmet har pågått sedan 2020 med en paus under pandemin. Projektet har med bred representation från Region Uppsala och länets kommuner genomfört en kartläggning av hur vården i hemmet ser ut idag och processat prioriterade områden för att möjliggöra en sammanhängande helhet med individens behov i fokus. En delrapport är under framtagande.

Under augusti 2022 beslutades att utvecklingen av den palliativa vården i hemmet ska drivas som ett delprojekt inom projektet vård i hemmet. Målet är en mer jämlik, personcentrerad och samordnad vård i hemmet för patienter i behov av palliativ vård. Syftet med delprojektet är att ta fram en länsgemensam samverkansmodell för palliativ vård i hemmet inom Uppsala län där såväl den allmänna som specialiserade palliativa vården ingår. Arbetet beräknas vara klart under våren 2023.

Äldremottagningar är ett genomförandeprojekt som startade år 2020 och därefter prövats i form av piloter vid nio vårdcentraler inom Uppsala kommun. Målgruppen definieras som personer 75 år och äldre med komplexa behov. Regelbundna samverkansmöten har hållits för att möjliggöra en nära samverkan mellan äldremottagningarna och kommunens socialtjänst samt hälso- och sjukvård. En samverkansrutin är under framtagande och kommer att implementeras i samband med att äldremottagningarna breddinförs under våren 2023.

Läkarmedverkan vid särskilda boenden

Läkarmedverkan vid särskilda boenden följer det avtal som tagits fram inom Uppsala län. En punktprevalensmätning av fast läkarkontakt och fast vårdkontakt vid särskilda boenden genomfördes i januari 2022. Utfallet visade att 98,5 procent av patienterna vid särskilda boenden för äldre inom Uppsala kommun har en fast läkarkontakt och 99,6 procent en fast vårdkontakt. Den årliga utbildningen som riktas till läkare och sjuksköterskor vid särskilda boenden och enheter med korttidsinriktning har i år fokuserat på palliativ vård samt logopedi och nutrition.

2.3.4 Insatser för psykisk hälsa

Utveckling av hälsosystemets struktur med fokus psykisk ohälsa vid vårdcentrum

Inom ramen för projektet Stegvis vård psykisk hälsa inom Effektiv och nära vård 2030 (tidigare kallat Effektiv och nära psykologisk behandling) pågår arbetet med implementering av en stegvis vårdmodell för personer med psykisk ohälsa. Syftet är att personer med psykisk ohälsa i Uppsala län, oavsett ålder, kön och grad av ohälsa ska erbjudas tillgång till rätt insatser i rätt tid och det ska finnas ett tillräckligt utbud för att erbjuda invånarna bästa tillgängliga behandling. Genom att ge rätt stöd på rätt behovsnivå ska befintliga kompetenser kunna användas mer effektivt. Under 2022 har projektet bland annat arbetat med att utforma och implementera en enhetlig bedömningsprocess, tillgänglighet/målpuppfyllelse av vårdgaranti, digitala verktyg, förbättrad uppföljning och förbättrad samverkan. Arbetet sker i nära samarbete med modellverksamheterna (10 vårdcentraler samt KBT via nätet).

Utveckla och förstärka specialistvårdens konsultationsfunktion vid vårdcentrum

Området psykisk hälsa vuxna handlar om att göra specialistpsykiatri tillgänglig på vårdcentrumnivå genom ny samverkan och nya arbetssätt som möjliggör kompetensöverföring från till olika professioner vid vårdcentralen. Målgruppen är patienter vars problematik ligger i gränslandet mellan primärvårds- och specialistnivå och som inte är i behov av specialistpsykiatriens fulla resurser. För målgruppen barn/unga har vissa patientgrupper inom barnmedicin identifierats i behov av att erbjudas insatser vid vårdcentrum, till exempel barn med astma, allergier och mag-tarmproblem. Målet är att prova nya sätt att samverka där barnspecialist stödjer vårdcentralerna att kunna hantera fler patienter med barnmedicinska problem genom ett successivt lärande och höjd kompetens vid vårdcentralerna. I arbetet är även barn- och elevhälsans medicinska enhet representerad.

Ungdomsmottagningar

Under 2022 har en översyn av samverkan mellan länets kommuner och Region Uppsala inom uppdraget psykisk hälsa. Översynen beräknas vara färdig under början av 2023. Nästa steg är att komma fram till hur samverkan ska bedrivas lokalt inom HSVO Uppsala.

2.3.5 Förebyggande och hälsofrämjande arbete

Utveckling av förebyggande och hälsofrämjande arbete

Inom omställningsarbetet för en effektiv och nära vård arbetar Region Uppsala och länets kommuner, i samverkan, med geografiskt hälsouppdrag. Syftet med uppdraget är en god och jämlik hälsa för invånarna i Uppsala län. Arbetet innebär ett uppsökande hälsofrämjande arbete för grupper i befolkningen med behov av stöd för att förändra sina levnadsvanor. Arbetet med det *geografiska hälsouppdraget i Gottsunda* fortgår i samverkan med Uppsala kommuns lokala verksamheter inom området.

Breddinförande i länets samtliga kommuner har förberetts under 2022. Rekrytering av fler hälsosamordnare beräknas vara klart i början av 2023 för att starta upp motsvarande arbetssätt i ytterligare områden inom Uppsala kommun. GIS-arbetet fungerat som en bas för indelning av de områden där hälsosamordnarna skall verka inom och kommer även fungera som ett arbetsverktyg för identifierande av nyckelverksamheter med geografisk adress.

2.3.6 Analys - Genomföra en effektiv och nära vård

Flertalet av de projekt och aktiviteter som prioriterats inom ramen för verksamhetsplanen har bidragit till en förflyttning mot de gemensamma målen för en effektiv och nära vård. Bedömningen är att omställningsarbetet i större utsträckning har blivit en del i ordinarie verksamhetsutveckling. I det fortsatta arbetet finns behov av att fördjupa, anpassa och stärka stödet på olika nivåer för att nå målbilden om en nära vård. Omställningen till en effektiv och nära vård berör och påverkar hela samhället och samtliga aktörer som verkar däri behöver vara medvetna om sin del i helheten, från den fysiska miljön till omsorgen om den enskilde individen. Det är tydligt att olika verksamheter kommit olika långt i sin medvetenhet om – och delaktighet i omställningen.

3. Verksamhet i ordinarie drift

Intensiv kontextuell behandling av självskada, IKB-teamet

Intensiv Kontextuell Behandling (IKB) Uppsala län är en integrerad individ- och familjebehandlingsmodell driven i samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri. Målgruppen är ungdomar mellan 13–18 med självskadebeteende och/eller suicidnära beteenden och deras familjer. Modellen integrerar de två behandlingsmetoderna Funktionell Familjeterapi (FFT) och Dialektisk Beteendeterapi (DBT) och har en egen behandlingsmanual. Syftet är att vara ett alternativ till placeringar på behandlingshem eller inläggningar inom psykiatrisk slutenvård. Under 2022 har ett avtal för verksamheten tagit fram vilket kommer gälla från och med 2023. Enligt avtalet kommer familjebehandlarna anställas av kommunerna och individbehandlarna av Region Uppsala. Det finns en operativ styrgrupp bestående av länets kommuner, teamet och de två chefer som har personal i teamet. Det kommer också sättas ihop en övergripande styrgrupp med representanter från Region Uppsala och länets kommuner.

Familjecentral/familjecentrerat arbete

Inom Uppsala kommun finns sex familjecentraler/familjecentrerade verksamheter. Familjecentralen är en mötesplats för blivande föräldrar och familjer med barn 0–5 år. Verksamheten är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande. Familjecentralen innehåller minst verksamheterna mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst med inriktning på förebyggande arbete.

Ett projekt kring familjecentralerna i Uppsala kommun har startats upp under hösten 2022. Utbildningsnämnden är projektansvarig och projektledaren har sin anställning inom utbildningsförvaltningen och leder arbetet i samverkan. Projektet genomförs med hjälp av nationella medel från överenskommelsen om en god och nära vård och syftar bland annat att uppnå jämlik tillgång till familjecentraler, att stärka barns rättigheter och att stärka fler familjers sociala nätverk. Projektet kommer att avrapporteras till tjänsteledning HSVO i mars 2023.

Kommunkoordinatorn på akutmottagningen

Kommunkoordinatorn är en samfinansierad funktion som har sin huvudsakliga placering vid akutmottagningen, Akademiska sjukhuset. Målgruppen är patienter som besöker akutmottagningen och är 65 år eller äldre där medicinska skäl för inläggning saknas. Syftet är att samverka med Uppsala kommuns vårdgivare och biståndshandläggare när den vårdsökande behöver nyinsatta eller utökade kommunala insatser för att snarast kunna återgå till hemmet.

Söktrycket på akutmottagningen har varit högt under året. Detta har tillsammans med smittläget gjort att det inte varit möjligt att arbeta uppsökande utan akutmottagningens personal har tagit kontakt när de identifierat behov av kommunkoordinatorns stöd. Under året har även personal på ortopedakuten vid Närakuten hört av sig och bitt om hjälp gällande personer med konstaterade frakturer som är i behov insatser i hemmet under en period. Kommunkoordinatorn har även gett råd och stöttat mobilt närvårdsteam gällande hur de kan initiera kommunala vård och/eller omsorgsinsatser. Ett gott samarbete har etablerats med biståndshandläggare/seniorguide i Uppsala kommun. Insatser har även gjorts för att stödja patienter som är anhörigvårdare och som ska läggas in som patienter. Förutom sedvanliga arbetsuppgifter deltar kommunkoordinatorn i daglig operativ samverkan i utskrivningsprocessen och stödjer verksamheternas ordinarie utskrivningsprocess vid behov vilket är värdefullt för att korta ledtiderna i utskrivningsprocessen.

Samverkan, utveckling och föräldraskap (SUF)

SUF-kunskapscentrum arbetar med att utveckla, samla och sprida kunskap om stöd till barn och föräldrar i familjer där någon förälder har intellektuell funktionsnedsättning eller andra kognitiva svårigheter som påverkar förmågan att vara förälder. Kunskapscentret samfinansieras av Region Uppsala och Uppsala läns kommuner.

Avtalet för SUF sträcker sig fram till och med 2023. I och med att avtalstiden närmar sig sitt slut har det beslutats i HSVO att det ska genomföras en kartläggning av arbete med SUF. Kartläggningen ska ligga till grund för kommande avtal. Uppdraget har givits till FoU-S.

Närvårdsteamet NPF

Närvårdsteamet NPF startade upp som ett projekt år 2013 och har funnits som permanent verksamhet sedan år 2019 och samfinansieras av Uppsala kommun och Region Uppsala. Närvårdsteamets uppdrag är att erbjuda stöd till invånare över 18 år och bor i Uppsala län och som har eller tror sig ha ADHD, ADD och autismspektrumtillstånd. Verksamheten är därmed en så kallad lågtröskelverksamhet för personer som (ännu) inte erhållit diagnos men som behöver stöd. Stödet ges som längst i sex månader. Arbetet går ut på att ge råd och stöd genom samtal, rådgivning och kurser för att individen ska få hjälp med att kunna hantera vardagen bättre. Under hösten 2022 påbörjades en översyn av verksamheten i syfte att följa upp verksamhetens faktiska inriktning i förhållande till målsättningen och för att ta fram underlag för verksamheten framåt. Översynen genomförs av en medarbetare från Uppsala kommun och en från Region Uppsala och beräknas vara färdig en bit in på 2023.

Intensiv familjebehandling, KIA -teamet

Teamet för kontextuella insatser för autism/ADHD (KIA -teamet) hjälper familjer i Uppsala län där ett barn eller ungdom har en diagnostiserad neuropsykiatrisk funktionsnedsättning kombinerat med social eller isolerande beteendeproblematik som leder till att många delar i livet inte fungerar. KIA-teamet arbetar aktivt med familjen i 6 månader. Arbetet utmynnar i en vidmakthållandeplan som följs upp vid två tillfällen under ytterligare en 6-månadersperiod. Det kontextuella arbetet inkluderar samarbete och samordning med bland annat skola, socialtjänst, LSS, habilitering och övriga efter behov. KIA-teamet bedrevs tidigare i form av ett samverkansprojekt mellan Region Uppsala och länets kommuner och då genomfördes även uppföljning i samverkan. Efter projektiden överlämnades en slutrapport av projektet och KIA-teamet övergick till att bli en permanent verksamhet inom barn- och ungdomspsykiatri. KIA-teamet följs upp och styrs nu som ordinarie verksamhet inom BUP. Det finns ett välfungerande samarbete på patientnivå mellan BUP och socialtjänsten i patientens hemkommun.

LOKUS-gruppen

LOKUS-gruppen består av Samordningsförbundets parter (Uppsala kommun, Region Uppsala, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen) och är det lokala samverkansforumet för arbete med arbetslivsinriktad rehabilitering som bedrivs inom Samordningsförbundet. LOKUS-gruppen har sammanträtt vid fem tillfällen under 2022 och har löpande diskuterat frågor kring, bland annat, personer som är sjukskrivna men saknar sjukpenninggrundad inkomst och uppstår ekonomiskt bistånd, en målgrupp som ofta hamnar i organisatoriska mellanrum. Diskussionerna har bland annat utmynnat i ett projekt kring målgruppen som startade i januari 2022. Projektet, som kallas Arbetslivsintro, har kommit i gång med intag av klienter och arbetet kommer att följas upp i LOKUS-gruppen.

Risk- och missbruk (RIM)

Den lokala RIM-gruppen har uppdraget att följa upp den lokala rutinen för riskbruk, missbruk och beroende samt att identifiera och driva utvecklingsområden på kort och lång sikt.

Den lokala RIM gruppen har träffats sex gånger under året. Exempel på frågor som lyfts är samverkan kring hantering av personer i behov av avgiftning och placering på stödboende eller behandlingshem samt hur det medicinska och det sociala perspektivet kan komplettera varandra för att hitta lösningar som gynnar individen. Ett gemensamt arbete har genomförts kring att ta fram en utbildningsfilm gällande orosanmälningar. Syftet är att skapa tydlighet och underlätta hanteringen kring de orosanmälningar som görs. Arbetet sker i nära samverkan mellan specialistpsykiatri och socialförvaltningen.

Under året har samverkan även skett kring remissvar för den nationella samsjuklighetsutredningen (SOU 2021:93). Ett samverkansprojekt har bedrivits mellan verksamhetsområde psykiatri och länets kommuner i syfte att förbättra samverkan för personer med samsjuklighet. Arbetet har lyfts i den lokala RIM-gruppen i Uppsala. Samverkan och förberedelse inför förväntade förändringar i lagstiftningen gällande samordnade insatser vid samsjuklighet behöver intensifieras under 2023.

Ung Intro

Ung Intro arbetar förrehabiliterande med unga med funktionsnedsättning/psykisk ohälsa, som vill närma sig arbete eller studier och egen försörjning och därmed bryta isolering, utanförskap och bidragsberoende. Ung Intro startade som ett projekt inom ramen för Samordningsförbundet och sker i samverkan mellan Uppsala kommun, Region Uppsala, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Under sommaren 2021 gick Ung Intro över till att bli en del av ordinarie verksamhet inom arbetsmarknadsförvaltningen. Resultat: Under 2022 har verksamheten fortsatt i ordinarie drift, men finansierats genom statsbidrag psykisk hälsa. Samverkan kring målgruppen har fortsatt såväl på strategisk nivå som operativ nivå där samtliga parter har ingått. Styrgruppen för Ung Intro (under projektetid) har fortsatt även träffas kontinuerligt för utvärdering av samverkan samt input från verksamheten om hur arbetet fortskrider, framgångar. Fungerande samverkan är en viktig faktor för att målgruppen ska uppnå stegförflyttning och komma närmre arbete eller studier.

3.1 Analys - Verksamhet i ordinarie drift

Flera av verksamheterna i ordinarie drift är inte samfinansierade utan drivs utifrån ansvar för en gemensam målgrupp och deras behov. Dessa insatser är i många fall även verksamheter som funnits under lång tid. Framgångsfaktorer hos dessa verksamheter har varit att respektive part har sett och tagit ansvar för sin del av verksamheten och arbetat tillsammans och därigenom nått bästa möjliga resultat utifrån individens behov. En annan framgångsfaktor är att kontinuerligt utvärdera och utveckla sin verksamhet.

4. Övrigt arbete under 2022

Nationellt arbete

Medarbetare inom Region Uppsala och Uppsala kommun har medverkat i olika nationella sammanhang så som SKR:s nätverk för nära vård, exempelvis:

- SKR:s nationella styrgrupp kunskapsstyrning socialtjänst
- Länsamordnare överenskommelsen psykisk hälsa och suicidprevention
- UFU arena, utveckla framtidens utveckling (avslutades hösten 2022)
- SKR:s nätverk sammanhållen vård och omsorg
- SKR:s nätverk för nära vård

- SKR:s nationella nätverk för kommunikatörer inom nära vård
- Nationellt programområde psykisk hälsa
- Framtagande av nationell strategi för suicidprevention
- SKR:s nationella styrgrupp för yrkesresan

Kunskap och information från nätverken har delgivits samråd och tjänsteledning HSVO Uppsala.

Utvecklingsarbete med medicinska underlag och läkarintyg

Ett läns-gemensamt arbete med att ta fram en riktlinje för hantering av medicinska underlag mellan kommun och region påbörjades under 2021 och fortgick under 2022. Arbetet hade som utgångspunkt en mångårig utmaning med att få till en hållbar samverkan kring medicinska underlag, inklusive läkarintyg. Den 20 oktober 2022 beslutade tjänsteledning HSVO på regional nivå att förslagen i den framtagna riktlinjen behöver bearbetas ytterligare genom att testa rutiner i en avgränsad pilot för att på så vis utkristallisera vad riktlinjen behöver innehålla och vilka rutiner som fungerar respektive inte fungerar. Detta arbete kommer fortgå under 2023.

Uppdrag psykisk hälsa/Kraftsamling psykisk hälsa

Regeringen och SKR samarbetar på området psykisk hälsa sedan många år tillbaka. Bland annat sker detta samarbete genom årsvisa överenskommelser kring psykisk hälsa och suicidprevention med statsbidrag till kommuner och regioner. En del av dessa statsbidrag är riktade till kommuner och regioner gemensamt i syfte att stärka samverkan på olika områden med anknytning till psykisk hälsa och suicidprevention. 2022 var dessa områden Samverkan vid samsjuklighet, brukardelaktighet, suicidprevention och ungdomsmottagningar. Ett läns-gemensamt arbetsutskott, där närvårdsstrateg ingår, beredde förslag på fördelning av samverkansmedlen med hjälp av en särskilt utsedd referensgrupp med brukarrepresentant samt representanter från psykiatri och elevhälsa. Beslut om fördelning har därefter beslutats läns-gemensamt i HSVO.

Nationella remisser

Uppsala kommun och Region Uppsala har varit remissinstanser för slutbetänkandet av utredningen *Hälso- och sjukvårdens beredskap- struktur för en ökad förmåga (SOU 2022:6)* och Uppsala kommun har varit remissinstans för betänkandet *Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41)*. Region Uppsala har varit remissinstans för *betänkandet Från delar till helhet en reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (SOU 2021:93)* och Uppsala kommun inbjöds i framtagande av remissvar. Uppsala kommun, Region Uppsala och övriga kommuner i länet har via FoU-S haft en lokal avstämning med Socialstyrelsen och framfört synpunkter på de nya nationella riktlinjerna för ADHD och Autism.

Akademisk primärvård

Arbetet med att utveckla former för samverkan mellan de akademiska vårdcentralerna och kommunens akademiska vård och omsorgscenter fortgår. Samverkansgruppen för de akademiska enheterna har mötts tre gånger under året och kontakt med Uppsala universitet har etablerats. Syftet med arbetet är bland annat att initiera gemensamma handledarutbildningar, evidensseminarier, forskningsträffar och professionsträffar samt att utveckla samverkan gällande olika forskningsprojekt. Under 2023 planeras en workshop med syfte att stimulera samarbeten kring tvärvetenskapliga forskningsprojekt som utgår från ett nära vård-perspektiv som kallas för AIM-day.

GVI (Gruppvåldsintervention)

På initiativ av socialförvaltningen i Uppsala kommun har ett arbete påbörjats för att utveckla arbetet med gruppvåldsinterventioner (GVI). GVI syftar till att minska organiserad brottslighet och våld, i värsta fall dödligt våld, genom interventioner för medlemmar av organiserad brottslighet. Genom interventioner som avhopparverksamhet och call-ins (möten där medlemmar av organiserad brottslighet får se hur deras agerande påverkar aktörer, exempelvis sjukhusets akutavdelning), är förhoppningen att några kan sluta med organiserad brottslighet. I nuläget bedrivs arbete av Uppsala kommuns socialförvaltning i samverkan med polisen. Det har visat sig att medlemmar av organiserad brottslighet kan ha problem med psykisk ohälsa, exempelvis posttraumatiskt stressyndrom (PTSD), vilket kräver en samverkan med Regionen och i synnerhet. Ett första samverkansmöte hölls i december 2022.

Utskrivningsklara barn med komplexa behov

Vid Akademiska barnsjukhuset vårdas barn med långvarig eller kronisk sjukdom samt svårt skadade barn. Efter medicinsk behandling på sjukhus är målet att de ska kunna skrivas ut och i slutändan få komma hem. Processen för utskrivning kräver insatser från fler professioner och huvudmän, exempelvis personal på sjukhuset, biståndshandläggare från kommunen och personliga assistenter. De som inte längre behöver specialiserad slutenvård kan även ha olika behov vid utskrivning vilket gör att processen för utskrivning måste vara flexibel för att kunna anpassas till olika behov. För att en utskrivning och så småningom hemgång ska kunna genomföras krävs således ett flexibelt förlopp där flera professioner och huvudmän samverkar för att skapa en smidig process som utgår från familjens behov. För att säkerställa en så bra utskrivningsprocess som möjligt har, på initiativ från barnsjukhuset, en arbetsgrupp med representanter från Barnsjukhuset Region Uppsala och länets kommuner satts samman. Arbetsgruppen har haft tre träffar under hösten 2022 och kommer hålla en workshop i januari 2023 för att bjuda in personer, med olika perspektiv, från samtliga berörda huvudmän och professioner i arbetet med att ta fram en utskrivningsprocess.

Övriga samverkansforum

En samverkansgrupp med representanter från affektiva mottagningen och socialpsykiatrin startades under 2021 och har träffats regelbundet under 2022 med stöd av närvårdsstrateg. Syftet är att lyfta komplexa ärenden där ordinarie rutiner inte räcker till eller av någon anledning inte fungerat.

Med stöd av närvårdsstrateg skapades ett forum för att diskutera och komma fram till former för samarbete kring barn och unga som förgriper sig sexuellt på andra barn och unga. Medverkande var representanter från Uppsala kommuns socialförvaltning, barn- och ungdomspsykiatrin, habiliteringen, barn- och ungdomshälsan och Barnahus. Arbetet landade i att socialförvaltningen kommer utse ett par handläggare som ansvarar för denna typ av ärenden samt utbilda en till två medarbetare i riskbedömningsverktyget *Erasor*. Barnahus kan bistå med uppföljande samråd kring brottsoffret och familjen i övrigt med flera.

4.1 Analys – Övrigt arbete under 2022

Att vara remissinstans för förändringsarbete på nationell nivå ger goda förutsättning för implementering av kommande förändringar i form av exempelvis lagändringar. Det ger kunskap och kännedom om vilka arbetsinsatser som kommer behöva framåt vilket underlättar strategisk planering och proaktivt arbete.

En framgångsfaktor är att snabbt kunna skapa arenor och forum för att arbeta med- och lösa mer eller mindre avgränsade problem som uppstått i samverkan. Genom en intensiv punktinsats kan man förhindra att problem och dess konsekvenser eskalerar. Det är viktigt att det finns utrymme för att hantera oförutsedda problem när de dyker upp. En annan vinst med den här typen av tillfälliga forum är att de kan bidra till att stärka relationer och kontaktvägar mellan huvudmännen, olika professioner

och verksamheter och på så vis innebära att även kommande problem och utmaningar kan lösas på ett smidigt sätt.

5. Övergripande reflektion

Det har ofta lyfts att det är givande att mötas och utbyta erfarenheter över huvudmannagränserna, mellan olika organisationer, enheter och verksamheter. Att skapa kontaktvägar och stärka relationer ökar möjligheterna till god samverkan så att olika funktioner inte bara arbetar inom sina egna verksamhetsområden utan tar hjälp av varandra med individens behov som gemensam vägledare. En reflektion är att det har blivit lättare att skapa arbetsgrupper där representanterna har olika uppdrag, ansvar, kompetens och profession. Samverkansklimatet har förbättrats och det upplevs finnas en större vilja att få till fungerande samverkan. Även tron på att samverkan kan lösa många av de problem som uppstår har ökat.

Ibland kan dock olika system, lagstiftningar och ekonomiska avgränsningar motverka samverkan. Det är viktigt att fortsätta utmana och resonera kring dessa faktorer för att bibehålla och främja god samverkan. Att detta sker i såväl goda som kärvare ekonomiska tider är angeläget eftersom samverkan syftar till att använda de gemensamma resurserna på ett effektivt sätt, att undvika att arbeta med samma saker i olika spår och, genom att alltid utgå från invånarens och individers behov, täppa till de mellanrum som kan uppstå i olika ansvarsområdens gränsländ.

I *Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023* anges att Uppsala län skall gå från en förhandlingskultur till en samverkanskultur och att vi skall samordna våra resurser så att de används på bästa sätt. För att få till detta är det av yttersta vikt att se samverkan som ett sätt att underlätta det dagliga arbetet, det vill säga inte något som ligger utöver det arbete och de uppdrag som ålagts kommun och region utan som ett medel för att underlätta och nå resultat.

En annan reflektion är att det är viktigt att inte fokusera för mycket på olika målgruppers omfattning när det gäller prioriteringar. Även målgrupper som till antalet är relativt små och/eller inte hörs och syns så mycket i samhället är viktiga att arbeta med som en del i helheten. Detta är en viktig samverkansfråga och det är angeläget att se till problematikens olika beståndsdelar snarare än att bedöma utifrån hur vanligt förekommande behovet är eller att prioritera genom att jämföra volymer eller utifrån de målgrupper som är mest framträdande.

6. Bilagor

6.1 Representation i samråd HSVO Uppsala under 2022

Politik

Uppsala kommun

Eva Christiernin (S)	Äldrenämnden
Asal Gohari (S)	Socialnämnden
Mohamad Hassan (L)	Arbetsmarknadsnämnden
Helena Hedman Skoglund	
/Jennie Claesson (L)	Utbildningsnämnden
Angelique Prinz Blix (L)	Omsorgsnämnden
Linda Eskilsson (MP)	Kulturnämnden
Per-Olof Forsblom (V)	Socialnämnden
Robin Kronvall (M)	Arbetsmarknadsnämnden
ALF Karlsson (MP)	Socialnämnden

Region Uppsala

Annika Krispinsson (C)	Lokala samråd i länet
Håkan Collin (S)	Lokala samråd i länet
Alexandra Braf (KD)	Lokalt samråd i Uppsala
Sören Bergqvist (V)	Lokalt samråd i Uppsala

Tjänstepersoner

Uppsala kommun

Lena Winterbom	Arbetsmarknadsförvaltningen
Lenita Granlund	Vård- och omsorgsförvaltningen
Tomas Odin	Socialförvaltningen
Susana Olsson Casas/ Daniel Eskilsson	Utbildningsförvaltningen
Susanne Söderberg	Uppsala kommun
Ingela Hagström	Uppsala kommun
Ulrika Hjerpe (adj.)	Uppsala kommun

Region Uppsala

Åsa Dahlén	Regionkontoret
Johan Lugnegård/	
Ulla Olsson Strömberg	Akademiska sjukhuset
Charlotta Nordgren Thermaenius	Nära vård och hälsa
Karin Borgström	Nära vård och hälsa

Närvårdsstrateger

Thomas Folkesson/Jonas Nord	Uppsala kommun/Region Uppsala
Lena Sjöberg	Uppsala kommun/Region Uppsala
Marika Blomgren	Uppsala kommun/Region Uppsala

6.2 Representation i tjänsteledning HSVO Uppsala under 2022

Uppsala kommun

Yvonne Jonsson	Vård- och omsorgsförvaltningen
Karin Brolin	Vård- och omsorgsförvaltningen
Ola Jeremiasen	Socialförvaltningen
Ida Bylund Lindman/Hero Axelsson/ Tuomo Niemelä	Arbetsmarknadsförvaltningen
Viktor Engström	Utbildningsförvaltningen
Susanne Söderberg	Uppsala kommun
Ulrika Hjerpe (adj.)	Uppsala kommun

Region Uppsala

Charlotta Nordgren Thermaenius	Nära vård och hälsa
Karin Borgström	Nära vård och hälsa
Eva Smith/ Tarja Leena Kirvesniemi	Akademiska sjukhuset
Johan Lugnegård/ Ulla Olsson Strömberg	Akademiska sjukhuset
Åsa Dahlén	Regionkontoret

Brucarrepresentation

Elisabeth Axberg

Närvårdsstrateger

Thomas Folkesson/Jonas Nord	Uppsala kommun/Region Uppsala
Lena Sjöberg	Uppsala kommun/Region Uppsala
Marika Blomgren	Uppsala kommun/Region Uppsala

6.3 Processbeskrivning verksamhetsplan HSVO Uppsala

